

Koen Goudriaan

“De 1000 van Gouda”

**Magistraat en vroedschap:
Informatie van 1526**

Inleiding

De 1000 van Gouda

De dataverzameling “De duizend van Gouda, de Goudse elite in de middeleeuwen (tot 1589)” heeft een voorgeschiedenis die teruggaat tot de periode 1988-91. In die jaren bezocht ik het Goudse archief met het plan om een systematisch onderzoek te publiceren naar de Goudse elite van de veertiende, vijftiende en zestiende eeuw. Ter voorbereiding verzamelde ik in eerste instantie de gegevens over de schepenen, de burgemeesters, de trossiers en de leden van de vroedschap en identificeerde hen zoveel mogelijk, waarbij identiteitsnummers werden toegekend. Andere lijsten volgden, zoals die van de drie belangrijkste categorieën stadsdienaren (kerk-, gasthuis- en Heilige Geestmeesters), en zeer voorlopige lijsten van de grafelijke beampten (kasteleins, baljuwen en schouten). Ook werden verschillende bronnen getranscribeerd die licht werpen op sociaal-economische kenmerken van de Goudse bovenlaag: brouwers en verstrekkers van leningen aan de stad.

Identificatie en naamgeving

De lijsten in de dataverzameling ‘De duizend van Gouda, de Goudse elite in de middeleeuwen’ betreffen individuen die ieder als zodanig erkend worden door toedeling van een identificatienummer. Zo’n toekenning is in het algemeen gebaseerd op naamsgegevens geput uit uiteenlopende bronnen in combinatie met ‘circumstantial evidence’. Bij dit laatste kan gedacht worden aan chronologische verenigbaarheid, het voorkomen in een aaneengesloten reeks bijvoorbeeld van opeenvolgende trossiersjaren, het ontbreken van homoniemen (gelijkluidende namen) en de overeenkomst in schepenzegels. Anders gezegd: een naam in een bron, bijvoorbeeld in het Stadsdienarenboek, is nog niet meer dan een naam. Pas als er een identificatienummer aan is gegeven, is vastgesteld om wie het gaat en kunnen we de persoon ook in andere bronnen uit dezelfde periode volgen. Een moeilijkheid is het veelvuldig voorkomen van homoniemen bestaande uit veel voorkomende naamsonderdelen, bijvoorbeeld Jan Dirksz. In het algemeen is voorzichtigheid betracht bij het gelijkstellen van personen die worden genoemd in bronnen met onderling nogal uiteenlopende datering.

De bronnen geven de namen van dezelfde persoon vaak in allerlei varianten. Een eerste stap naar identificatie is dus het normaliseren of standaardiseren van de spelling van die namen om diverse bronnen met elkaar in verband te kunnen brengen. In de lijsten zijn de namen dan ook meestal in een genormaliseerde vorm weergegeven.

Identiteitsnummers

De identificatienummers zijn tijdens de bewerking doorlopend maar in verschillende reeksen toegekend. Ze volgen geen consequent alfabetisch of chronologisch systeem. In de loop van de bewerking moesten sommige nummers vervallen; dat gebeurde stilzwijgend.

De reeksen:

- schepenen en burgemeesters: 1 t.m. (ca.) 556
- (substituut-) kasteleins, -baljuwen en -schouten uit de poortery (voorzover niet al van een nummer voorzien): 701vv
- vroedschappen en veertigen (nieuwe namen): 901-953
- trossiers (nieuwe namen): vanaf 971
- enkele nagekomen burgemeesters: 1001vv
- de kerkmeesters van 1423-1483 (nieuwe namen): 1101vv
- stadsdienaren vanaf 1486 (nieuwe namen): 2001vv, met een na correcties ontstane reeks 2201vv
- de (nieuwe) namen in de bijlagen van Hibben: 3001vv
- de (nieuwe) namen van stadsdienaren van de jaren 1573-1589: 3100vv

Kijk voor een uitgebreide uitleg, inclusief afkortingen van bronnen en literatuur in het Algemene document over de gehele dataset.

Magistraat en vroedschap: De informatie van 1526

In 1526 bracht een commissie van drie leden van het Hof van Holland namens de landsheerlijke overheid een bezoek aan Gouda om onderzoek te doen naar aanleiding van klachten over te nauwe onderlinge betrekkingen tussen de leden van de Vroedschap en de Veertigen. Van dat onderzoek is een verslag gemaakt dat interessante bijzonderheden over de leden van deze twee gremia. Het is in twee latere afschriften bewaard gebleven: NA, Archief Heinsius (toegang 3.01.19) inv. 2325; en NA, Familiearchief Van Vredenburg (toegang 3.20.61.01) inv. 488.

Beide afschriften voeren een persoon Andries Jansz Moel op. Een bestuurder van deze naam heeft in Gouda niet bestaan. Wel waren er een Andries Jansz van der Hee (489) en een Jacob Jansz Moel (485), die in de senioriteit van de vroedschap dicht bij elkaar stonden. Vermoedelijk is dus de kopiist (van de eerste kopie) een verspringing overkomen. De vermelde bijzonderheden moeten dan op Jacob Jansz Moel betrekking hebben.

De namen zijn genoteerd in genormaliseerde vorm en voorzien van identificatienummers die uitwisseling met andere lijsten mogelijk maken. In de kolom Functie staat 'vrtg' voor: genoemd als lid van de Veertigraad.

Literatuur:

Ibelings, 'Economie en politiek'

Duizend jaar, 78v

Koen Goudriaan, "De 1000 van Gouda", Magistraat en vroedschap: De informatie van 1526

Idnr	Naam	Patroniem	Toenaam	Functie	Bijzonderheden
	Floris		Assendelft v	kast-baljuw	34 jr
479	Adriaen	Dirksz	Crimpen v	schout; vrtg	41 jr; brouwer; zr getrouwd met Claes Dammasz (470)
449	Willem	Jan Willemsz.z		burgmr; vrtg	56 jr; brouwer
471	Cornelis	Jansz	Bosch	burgmr; vrtg	50 jr; rentier so excellent
447	Claes	Gerrit Claesz.z		burgmr; vrtg	63 jr; scamel rentier
910	Pieter	Roelofsz		burgmr; vrtg	56 jr; rentier en korenkoper
440	Jacob		Minne	vrtg	65 jr; brouwer
486	Jan	Dirksz		vrtg	rentier; Jan Rommers (441) is zijn oom
410	Baernt	Hendriksz		vrtg	rentier
419	Vrederik	Adriaensz		vrtg	rentier
434	Gerrit		Heye	vrtg	rentier
441	Jan	Roemersz		vrtg	brouwer
466	Ijsenoud	Claesz		vrtg	brouwer
470	Claes	Dammaesz		vrtg	brouwer
451	Maerten	Aelbrechtsz		vrtg	brouwer, rijk rentier
450	Dirk	Jansz	Lange d	vrtg	rentier
464	Dirk		Stempelsz	vrtg	rentier
456	Gijsbrecht	Gerrit Claesz.z		vrtg	bouman; broeder van Claes Gerrit Claesz.z (447)
913	Jan	Jacob Voppenz		vrtg	tapper
459	Gerrit	Geerlofsz		vrtg	tollenaar
915	Aelbrecht	Baernts		vrtg	brouwer; hij en Ijsenoud Claesz (466) hebben twee zrs
467	Reinier dr	Aerntsz		vrtg	dr in medicijn
473	Cornelis	Dirk Bouwensz.z		vrtg	brouwer en bouman
478	Dirk	Dirk Jacobsz.z		vrtg	brouwer; hij en Claes Dammasz (470) zijn zrs kind
472	Dirk	Jan	Hoensz	vrtg	rijk brouwer
477	Jacob	Pieter Volprechtsz.z		vrtg	rentier; hij en Reinier Aerntsz (467) zijn zr en br kind
917	Wouter	Gillisz		vrtg	brouwer; heeft de zr van Dirk Dirk Jacobsz.z (478)
488	Reinier dr		Pauw	vrtg	brouwer

Koen Goudriaan, "De 1000 van Gouda", Magistraat en vroedschap: De informatie van 1526

482	Jan		Vet d	vertg	brouwer; hij en Maerten Aelbrechtsz (451) zijn zrs kind
918	Witte	Govaertsz		vertg	lakenkoper; hij en Dirk Jan Hoensz (472) zijn brs kind en hebben twee zrs getrouwd
481	Jan	Goessensz		vertg	brouwer; hij en Cornelis Dirk Bouwensz (473) zijn br en zr kind
484	Cornelis	Jansz	Jonge d	vertg	brouwer; hij en Cornelis Raes (474) hebben zrs getrouwd
480	Cornelis		Bogaert	vertg	rentier
919	Dirk mr	Hendriksz		pension; vertg	Witte Govaertsz (918) is zijn oom
489	Andries	Jansz	Hee vd	vertg	incompleteet
485	[Jacob	Jansz	Moel]	vertg	brouwer? zwager van Cornelis Raes (474), in de tweede graad verwant aan Dirk Hoen (462)
494	Jan	Dirksz	Bruin d	vertg	brouwer
921	Jan mr	Aerntsz		vertg	medicijn
457	Dirk		Paeuw	vertg	broer van Reinier Paeu (488)
922	Witte	Aerntsz	Hoeff v	vertg	brouwer; Witte Govaertsz (918) is zijn oom
422	Gijsbrecht	Jansz	Moel	vrdsch	oud en blind, rentier
461	Jan	Jacobsz	Cortgeen	vrdsch	brouwer
474	Cornelis		Raes	vrdsch	rentier; maagschap van Jan Jacobsz v Cortgeen (461)
487	Hendrik	Woutersz		vrdsch	brouwer; zijn vrouw is dr van Cornelis Raes (474)
491	Jan		Bosch	vrdsch	seemwerker; hij is broeder van Cornelis Bosch (471) en getrouwd met dr van Jacob Minne (440)
492	Andries			vrdsch	tollenaer
493	Frans	Adriaensz		vrdsch	hij en Gerrit Heye (434) zijn getrouwd met hlfzrs